

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

8. štev.

Maribor, dne 23. februarja 1922.

56. letnik.

Zakaj odklanja naša stranka razredno borbo?

Naš izkušen voditelj dr. Ant. Kocáec je preteklo leto na nekem vremenu zborovanju izjavil: „Mi odklanjam razredno borbo, ker ne poznam nobenih razredov razvojnih dveh: razred zatiranih, zapostavljenih tlačenov na eni strani in razred vseoblaščnih pripadnikov velekapitalizma na drugi strani.“

Voditeljeve besede so bile plod umnega razmotrivanja in tvorivo del našega programa. Ker pa kmetskemu čitatelju pojem in pomen razredne borbe ni popolnoma znan, hočemo ta predmet vsestransko prerezeti. Prej ali sicer bodo namreč razpisane volitve v narodno skupščino in slovensko ljudstvo bo zopet odločevalo o svoji usodi. Velekapitalistične ali batinaške politične stranke, kakor jim pravijo hrvaški seljaki, bodo v volilnem metzu izigravale svoje poslednje karte. — Godili se bodo čudeži: podkupljene agitatorje, nove časopise z vabljivimi obljubami in ogromne množine vsljivih letakov, vse to bodo vrgli v svojem obupu med naše dobro ljudstvo; takrat bo moral odločiti hladen razum slovenskega kmeta, delavca in obrtnika.

V volilno borbo bosta posegli dve skupini, ki hodita sicer po ločenih potih, toda njuni cilji je klub temu skupen: obe skupini — velekapitalistične stranke v narodnih barvah in fakultativne razredno-borbene stranke (socijalisti, zemljedelci, samostojni itd.) — sta glede načrta o pobiranju ljudske stranke in njenega razvoja brezpojno enodušni in bodoče volitve bodo prinesle v Sloveniji nekak raho vezan „protiklerikalni blok“ (skupino). Mi, kar nas je zbranih pod neomajevanje zastavo krščanske demokracije, se jih ne bojimo. To velja posebno za veleniške stranke (radikale, demokrate). Ljudstvo jih je docela spoznalo in zato jim ne bo nasedlo. — Nekoliko nevarnejše so pa razredne stranke, ki bodo z njim lastnimi izkušnjami vabilo posamezne stanove v svoja okrila. Socijalisti bodo, kakor vedno, lazili za tvorniškim delavstvom — okoli rudarjev, pa tudi poljskega delavača bodo znali hipoma prepričati o potrebi razredne borbe. Srbski zemljedelci, dediči latiničnih koritarjev iz naših naših Samostojne, se bodo pehali izključno za kmetsko. Dokazovali bodo na shodih in v svoji „Naši vasi“, da so „klerikali“ sovražniki kmetskega gibanja. In naš slovenski kmel bodo stal pred uganko: Komu naj verujam? Lani so me opeharili samostojni vodi-

letji, ki so obetali toliko lepega: konec gospodarstva nad ubogim kmetsom in odpravo davkov, militarizma itd., se da mi pa že zopet zvenijo slična gesla po ušesih —

Kaj hočajo razredne stranke? Vladiči hočajo! to je odgovor. Njih blisteče in omamljive firme, kakor: Zemljedelčka stranka (kmetska stranka), Kmetsko-delavška zveza itd., so timunicice, ki jim služijo v dosegu delodelenih ciljev. Njih volilni agitatorji bodo poveličevali kmeta, povzdigovali njegove zasluge, ocenjevali njegovo trpljenje, in marsikateremu zaslepencu ali pa kratkovidnežu se bo srečo to, ilo vroče radošči, ko bo z novo slastjo pritrjeval besedam plačanij, brezvestnih apostolov krvih političnih naukov!

Zakaj odklanjam razredno borbo? Opazovali smo žaloigro velike Rusije, ruske razmere so nekaj posebnega in se razlikujejo od razmer v ostalih državah Srednje Evrope. Toda videli smo nekaj, kar naj si zapomnijo besni zagovorniki razredno-borbene naših strank: to je brezuspešna borba ruskega kmeta in delavca proti želevnim zakonom svetovnega gospodarstva in prirodnemu zakonu, ki se imenuje: ljubezen, soglasje med vsemi stanovi. Ljudska stranka ne dela nobenih razlik med pripristim poljskim delavcem in vsečiliskim profesorjem — ona ne priznava obrtniku večjih prednosti nego kmetu. Zato se ljudska stranka ne bori samo za en razred — recimo samo za kmeta, marveč za politično, gospodarsko in socijalno ravnoopravnost vseh stanov.

Naši nasprotniki uporabljajo često kratek zbadljivo pripombo, češ, ljudska stranka karba svoje somislenike z lepimi gesli o slogi med posameznimi stanovi. Socijalnariči nam predlagajo, da ni mogoče, obenem zastopati nasprotno oči in interesov kmeta, obrtnika, delavca, malega uradnika itd. V tem trditvi, v tem grmu nasprotnih obdobjih leži velikanski zanje! Oblastniki bivše Avstro-Ogrske so zdravili narodnostna vprašanja po kratkem receptu: „Divide et impera!“ (Deli in vladaj!) Cim večja je bila nesloga med narodi, tem večje je bilo — skrivnostno veselje vladajočih dunajskih oblastnikov. Ce hočemo napraviti belgrajskim porodičarjem (periodica — rodbina, familija; tako nazivamo par belgrajskih rodbin, ki so že od nekdaj uživale velike predpravice in katerih predstavitev je še danes izkorisčeno na ugodnih mestih svoje ljudstvo) posebno veselje, dobro, pa se razdelimo še i mi! Hrvati so že uvideli, da se kmel v popolni osamljenosti, brez drugih stanov, ne more uspešno boriti proti sedanjemu režimu. Stopili so na cesto

sporazuma med stanovi in danes stoji hrvaški seljak poleg obrtnika, intelektualista in delavca na eni obrambni strani. Ta fronta je Hrvatski blok, v katerem so združene vse razredne politične stranke.

Mi Slovenci ne ratimo nikakoga bloka. Kar je Hrvatski blok za brate naštri Sotle, to je ljudska stranka za našo milo Slovenijo. Ona združuje v svojih vrstah vso osteno in dobro mislečo javnost, ki stremi za izboljšanje današnjih žalostnih razmer. — Ljudska stranka odklanja razredno borbo, ker ne prenašati razkrojevalnega učinka trajnih nasrotstev med posameznimi stanovi slovenskega ljudstva. V slogi, ljubezen in storazumu med slovenskim kmetom, obrtnikom in delavcem ter malim človekom je zajamčena boljša bodočnost naše domovine Slovenije. Ljudska stranka je že v svojih prvih početkih sejala semeni miru in sprave, zato bo z vso odločnostjo nastopala proti razrednima naknadnim razrednim strankam. M. G.

Samostojni proti znižanju ministrskih plač.

Beograd, 15. februarja.

Ministri sedanje beograjske vlade so si leta 1921 sami sklenili takele plače:

Ministrski predsednik stalne letne plače 48.000 K., draginjske doklade 520.000 K., izredne doklade 240.000 K.; lejno skupno 808.000 K.

Ostali ministri vsak posebej letno stvarne plače 43.000 K., poslanske plače 172.000 K., doklade 423.400 K.; letno točki skupno 643.400 K.

Vsi ministri skupaj dobijo na leto iz državne kase 11.745.800 K.

Poleg tega se imajo vsi ministri na razpolago brezplačno luksuzno osebni avtomobil, šokerja, vožnjo v samoučnem vozlu po želevnicu in še druge „postranske“ dohode, kakor n. pr. Pucljevi konji in voli.

Povprečno ima toraj ministrski predsednik na mesec plače točno 67 tisoč 333 K., vsi ostali ministri pa vsak po 53.620 K. mesečno. To so ogromne svote!

Pomislimo: V beograjski vladi se di 18 ministrov. 17 jih dobiva plače letno po 643.400 K., predsednik pa 808.000 K. Citatelji, izračunate sami, kako ogromne so svote, ki jih državna kasa izda letno že samo za ministre! Kje so pa se visoki uradniki v ministrstvih in raznih oddeljenjih!

To je brezmejna razslopnost.

Gospodje ministri in „šefovi“ se kar kopljajo v stotisočakih, uboga

kmetska, uradniška in delavska raja pa strada in trpi grozno pomanjkanje . . .

V finančnem odboru narodne skupščine so poslane opozicije, med njimi poslance Slovenske ljudske stranke gg. Klekl in Pušenjak predlagala, naj se plača ministrom znatno zniža. Naša stranka stoji na stališču, da dokler ljudstvo trpi draginjo in pomanjkanje in dokler se našega davkoplacanja vpleta trpinči z neosnovanimi bremenimi da tako dolgo ministri nimajo pravice jemati tako ogromne plače iz državne kuse. Med ministri je več kot polovica milijonarjev. Ali ni to vnebovpijoče, da se tako ljudje tako molzejo državo?

In kaj se je zgodilo v finančnem odboru z predlogom opozicije? Pravpadel je z osmimi proti desetim glasom. Samostojnež, ki je član finančnega odbora, je glasoval za visoke ministrske plače!

Samostojna kmetska stranka je glasovala v finančnem odboru se za eno

drugo potratnost.

namreč za takozvanai dispozicijski fond finančnega ministra. Za leto 1922 si je demokrat dr. Kumarudi zapisal v svoji proračun ogromno sveto 450 milijonov dinarjev, to je 1824 milijonov K. Fin. minister lahko s to sveto prosto razpolaga, treba mu je samo pripridila ministrskega sveta. Tako je najti v računih za leto 1920 in 1921, edkar vladala sedanja demokratsko-samostojna vlada, svete, kakor 8 milijonov dinarjev za „razne izdatke.“ Označeno ni prav nič natančneje. In za tako potratnost glasujejo samostojni poslanci brez izjeme. Kdor lega ne verjam, si naj pride v Beograd ogledat zapisni ke o sejih finančnega odbora.

Vprašali boste, cenjeni čitatelji — „Slov. Gospodarja“: „Da, v kake svrhe pa uporabljajo ministri te ogromne svote?“ O tem molče ministri, močijo zapisnik. Mislite si sami, kam gredo milijoni, ki jih davčne oblasti in davkarje in carinarnice izmognjo iz ubogega davkoplacavata.

Ministrske plače in tisti dispozicijski sklad — to vse je ležalo samostojnim poslancem bolj pri srcu, nego v nogu trpeče ljudstvo. Dovolj je tega!

Vse za one, ki imajo že dovolj:

1. Oskodovanji bodo mahi.

V predzadnjem „Gospodarju“ smo občudovani, kako je potučkal samostojni Mermolja s pomočjo radikalov in demokratov Pucljevo zadevo z nemški-

med tehle ljudi tukaj. Ce se mi kaj hudega zgodi, hvaležen sem vam ato poveste zdravniku, kako sem s reje svojo usodo!

Misli bom na to! je odgovoril z tako čudnim naglasom, da nisem vedel ali se norčuje iz mene, ali pa mu ugaša moja srčnost.

In az se eno pristavim! vzklikne star, temnogozorek mornar Morgan — tisti, ki sem ga videl v Silverjevi krčmi v Bristolu — „on je spoznal Crnega psa!“

„In az se tudi eno! je dejal naš neznanji kuhar. „Pri moji leseni bereli tule, — on je ukral Billu zemlavid! Gladko in kraško — on nas je vse uničil!“

„In zaato mora iti! se je zadrl sedaj Morgan pograbil nož in skočil pokonci.

„Proč tu! je zakričal Silver. — Kdo si ti, Tom Morgan, in kdo je tuka kapitan? Naučil te bom! Pridi mi na pot, pa pojdš, kamor je šel — že mnogoteli, ki se je držal, mi pogledati med oči!“

Morgan je obstal. Njegovi tovariši pa so preteče godrjavali:

„Prav je dejal Tom! je eden rekel.

Zaklad na otoku.

Iz angleškega prevodil Paulus.

(Dalej.)

„Pri moji bargli, lepšega predloga nobeden živ mornar ne more stati!“

„Torej moram odgovoriti?“ sem vprašal s veseljem se glasom. Iz Silverjevih zadržljivih besed sem jasno razumeval, da visi surf nad mojo gravo. „Hihce vas ne triganjal! Premislite si! Veste, čas fako prijetno mine v vaši družbi!“

„Dobro“, sem pogumno dejal. „Ce moram izbrati, imam tudi pravico, da zvezem kako stvari stope, zakaj in kako ste prišli semkaj v kočo in kje so moji tovariši.“

„Kako stvari stope!“ je zagodrnjal eden upornikov. „Srečen, ki bi to vedeli.“

„Drži jezik za zobmi, če te nihče ne voraša!“ se je zadrl Silver. In pravzaprav se je spet obrnil k meni:

„Včeraj zjutraj le prišel k nam g. doktor Liveseu z belo zastavo. Dejal je: „Kantan Silver, — izgubljeni ste Ladje ni več!“ — Nisem verjal! Pogledali smo in res, groma, „Hispanio-

la“ je izginila — —! Nikdar v življenju še nisem videl koga, ki bi bil tako neumno ziral, kakor smo ziali mi tistikrat — ! „Dobro“, je dejal zdravnik. „Pogodimo se!“ — In pogodili smo se in tu smo sedaj in zaloge in drve, ki ste jih tako skrbno nabrali, vse je naše! Kam je odšla vaša družba, tega pa ne vem!“

Mirno je vlekel iz pipe.

„Pa ne mislite“, je nadaljeval, „da ste tudi vi vključeni v pogodbo; Zadnje, kar sva se menila, je bilo to-le: Koliko vas bo odšlo? sem ga vprašal. — „Strje“, je odgovoril. „In eden izmed nas je ranjen. Tisti fant pa ne vem, kje je. Vrag ga naj vzame! Siti smo ga!“ — To so bile njegove zadne besede!“

„In to je bilo vse?“

„In to je bilo vse, moj sin!“

„In sedaj se moram odločiti?“

„In sedaj se morate odločiti, prav gotovo da!“

„Dobro! — Nisem tako neumen, da bi ne vedel, kaj mi je storiti. Naj pride najhujše nad mene, malo me brigaj. Dovolj smrti sem videl te dni! — Pa par besed vam moram še poprej povediti!“ sem pridal in bolj in bolj se sem razburial. „Prvič tole: V slabki

zi ste! Ladje ste izgubili, zaklad ste izgubili, moštvo ste izgubili! Vse se vam je ponesrečilo! In če hočete vedeti, kdo je to storil, vedit — to sem storil jaz! Jaz sem tičal v jabolčnem sodu tisto zadnjo noč na krovu in sem čul vaše besede, John, in Dickove, — in Handsove, ki leži sedaj na — dnu morja! In vse sem povedal svojim ljudem, še preden je minila ura. In jaz sem odrezal sidro, jaz sem ubil stražnika, ki ste ju postavili na ladjo, in jaz sem jo spravil na varno mesto — kjer je ne morete načiti, nobeden med vas ne! Jaz sem vse to naredil in ne bojim se vas! Ubijte me, če me hočete, ali pa mi prizanesete. — Se eno bom povedal in nič več. Ce mi prizanesete — naj bo pozabljen, kar se je zgodilo! In če boste kedaj na zatožni klopi zaradi uporništva, rešil vas bom, če mi bo le mogoče! — Na vas je da se odločite, da izberete! Ubijte me in storite še eno hudobijo, ali pa me pustite živega, da vas rešim vešal!“

Nehal sem, ker mi je zmanjka na pe — in nobeden se ni genil, vse so molčali in ziali v mene kakor telete. In se so molčali, ko sem nadaljeval:

„Vi, Silver, ste mislim najboljši iz-

mi voli. Pri nemški živini je zaslužila Samostojna in Pučkevi prijatelji država pa nič. Pregled Pučkeve prodaje nemške živine po nepristranski komisiji pa so potlačili ter spravili z dnevnega reda, vladni koritarji, ki se bojijo vpogleda v svoje mešetartje. Komaj so začasno potisnjeni iz parlamentarne razprave nemški voli, pa že vidimo „kmetoljuba“ ministra Pučelja in samostojne poslance na delu, da oškodujejo male posestnike iz ptujskega okraja.

„Straža“ je objavila iz Beograda vest: Kako hoče ptujski milijonar Cuček s pomočjo samostojnih žepnih pravdarjev prizadati občuten udarec slovenskim kmetom iz ptujske okolice.

Več manjših kmetov iz hajdinske fare in od St. Janža na Drav. polju je kupilo od graščine Ebensfeld pri Hajdinu po prevratu več gozdnih parcel. Kmetje so kupljeno že davno plačali s kupnimi stroški vred. Graščino Ebensfeld pri Hajdinu pa je sedaj kupil ptujski milijonar Cuček, ki ima že itak vsega več kot čez glavo dovolj. Ne, gospodu milijonarju ne zadostujejo že nakopičeni milijoni, ampak hoče ubogim kmetom že od graščine kupljene parcele zopet odgriziti in jih pobasati v svoj nenasitni žep. Da doseže g. Cuček ta svoj grdrokruti namen, se je obrnil na ministra Pučelja in njegove tovariše.

Cuček se je mudil zadnje dni v Beogradu in lazil spremjan od samostojnih poslancev od ministra do ministra, da bi izposoval na ta način zopetno priklopitev k graščini že pred dvema letoma od kmetov kupljenih gozdnih parcel. Ni dvoma, da mu ta posel pri sedanjem vladu ni uspel, ker samostojni bodo s pomočjo ministra Pučelja storili vse, da si naklonijo milijonarja in oškodujejo ubogega kmeta.

Pomilovanja vredni kmetje iz Hajdina in od St. Janža bodo kmalu čutili na lastnem žepu, kaka je samostojna pravda za nenasitni dobrobit milijonarja, a na občutno škodo malega kmeta, ki nosi danes največ državnih bremen.

Nezaslišana prodaja nemške živine in krivično oškodovanje kmetov iz ptujske okolice ste dve umazano deli poglavji iz dobe slabostojnega Pučeljevega ministrovanja.

Samo, da se troši.

Ko smo svojcas priobčevali postavke iz državnega proračuna za leto 1922, smo našim čitateljem predložili, kako je ministrstvo ver proračunalo verske izdatke za letošnje leto čisto neenakomerno za katoličane in pravoslavne. Pravoslavni veroizpovedi se nakazujejo v primeri s številom pravoslavnih vernikov veliko večje kot katoličanom, ki so le v neznanim manjšini napram pravoslavju v naši kraljevini.

Ne smemo pa tudi pozabiti, da je naša beografska vlada na račun vseh davkoplačevalcev brez razlike na njih veroizpoved plačevala pravoslavnega škofo Dositija iz Niša, ki je združeval takozvano češko narodno cerkev s srbskim pravoslavjem. Ker je vle-

kal vladika Dositij, ko je bival na Ceškem, tako lepo dnevnice iz državne blagajne, si je domisli skof iz Ohrida g. Velimirovič, da bi tudi njemu ne škodil kak od države plačani priboljšek.

Vladika Dositij je potoval po Ceškem, Velimirovič pa hoča v Ameriko, da bi med ondotno peščico pravoslavnih vernikov uredil nekaka cerkvena vprašanja in zadeve. Za potovanje iz Ohrida v Ameriko zanteva g. Velimirovič od finančnega ministra 10 tisoč dolarjev, ali v našem denarju 3 milijone kron. Razven tega pa se mu naj za dobo njegovega bitanja v Ameriki plačuje mesečno 5 tisoč dolarjev nagradel ali naših en milijon 500.000 kron.

Kaj ne, gotovo debele svote za našo državno blagajno, ki sicer nima denarja za invalide, vdove in sirote, za popravo cest in železnic in regulacijo rek. Proti takim nepotrebnim izdatkom s privoljenjem vlade, v kateri so tudi naši samostojni, bodo morali naši poslanci nastopiti z vso ostrostjo.

Kaj nas briga amerikanska pravoslavna cerkev, da bi plačevali mi, kot režeji milijonske svote za uredice versko spornih vprašanj v Ameriki. Ako bi se zgodilo kaj facega, pa lahko rečemo, da hranijo pri naša īačne vrane – site amerikanske.

Katoliški škoje ne zahtevajo za svoja potovanja po inozemstvu niti lica od države, naj veča isti pravec tudi za pravoslavne vladike.

Ako se bo ugodilo g. Velimiroviču se bo podal v tretje še kak drug vladika bogzna kam, samo, da bo dobro živet in mnogo po strani zaslužil brez truda in dela.

Zahtevamo enakopravnost v vsakem oziru, a predvsem tudi na verskem polju.

(Cenzorje opozarjam, da je ravno kar obelodanljeno zadevo z Velimirovičem prinesla „Straža“ v članku in „Slovenec“ v novici).

Za pametno in obče korištno izrabo vojaških dečavnih sil.

Naša stranka je nastopala od preverata sem odločno proti militarizmu, ki nam povzroča tolkanj stroškov. — Ker je bil njen klic po opravi ali vsaj zdatnem znižanju vojaštvu le klic vpijobjega v puščavi, so začeli naši poslanci v zbornici in potom interpellaciji pobijati izrodke militarizma, da bi olajšali ter ublažili vojaško usodo naših slovenskih fantov, ki morajo služiti po južni Srbiji in ob albanski meji.

Cilj in delo naše stranke glede militarizma stremi za tem: Kako obrniti našo vojaško silo na pot, ki bi bila koristna za državo in narod.

Kako se lahko pretvoriti militarizem v nekaj gospodarsko dvigajočega za državo, nam je podala za to najlepši dokaz ter vzgled Bulgarska. — Bulgari imajo tudi sedaj po vojni vo-

jaščvo, a ga uporabljajo po največ za popravo in zgradbo cest in železnic. Bolgarski vojaki daje država obliko in hrano, mu plačuje dnevnice, a vojak povrača državi izdatke stoter no s enim delom, ki je v korist cele države ter narodu. Radi neumornega dela za gospodarsko povzdrogo s celim vojaškim delom uživa danes Bolgarija v Evropi isti ugled kot pred vojno.

Nemci ne smejo vzdrževati predvojnega militarizma, a imajo milijonsko armado delavstva, ki dela prostovoljno na dan po eno uro več v prid države in za gospodarsko povzdrogo Nemčije.

A kako pa pri nas? Pri nas je glede poprave ter zgradbe cest in železnic od preobrata sem storilo malo, ali takoreč nič. Saj nam priznava železniški minister sam, da so naše železniške proge vsled trhlih pravgov v takem stanju, da je promet skoraj pred zastojem. Kake so pa naše ceste, pa itak vidijo in je znano na sim čitateljem.

Mar ne bi tudi mi lahko dvignili promet na isto višino kot n. pr. Bolgari? Gotovo, ako bi hoteli izrabiti vojaške delovne sile v delo za gospodarsko povzdrogo države in naroda.

Svetovna vojna nas je izučila, da se tega, kar vojak rabi za službo vojne, lahko prični v dveh ali štirih mesecih nikakor pa ne rabi za to cehk dveh let. Večina naših fantov mora služiti vojake dve leti.

Prepričani smo, da bi bili naši fantje bolj navdušeni vojaki, ako bi se vežbali 2—4 meseca kot vojaki, ostali del službenega roka pa bi uporabili za gospodarsko povzdrogo naše države in za dobrobit ter napredek celokupnega naroda.

Ako bi naša vojaška oblast uporabila neizrabljene vojaške sile za zgradbo in popravo cest, železnic, mostov ter regulacijo rek, bi se dvignil naš promet in od evetočega prometa bi začel rasti ugled naše države in zadovoljnost našega naroda na znotraj.

Ako bi naš narod videl, da mu je militarizem v gospodarsko korist, bi rad posiljal svoje sinove na vojaško službovanje in bi takoj prenehal mržnja katero ima danes vsak udeleženec svetovne vojne napram oboroženi sili.

Ako že res ne moremo militarizma odpraviti, ga ne zmanjšati, pa ga vsaj uporabljamo tako, da država in narod z vojaštvom ne bosta imela samo ogromnih stroškov, ampak korist ter dobiček.

Vse stranke v naši kraljevini, katerim je kaj na tem, da enkrat zlezemo iz gospodarsko-finančnega blata, v katerem tičmo, bi se morale z vso močjo zavzeti, da izrabimo vojaško delovno silo po vzgledu sosedne nam Bolgarske.

Krajevne organizacije naše Kmetiske zvezze opozarjam, na gospodarsko finančno vrednost ravnikar objavljenega vprašanja glede pametno koristne izrabe vojaštvu. Naj se to vprašanje obravnava na odborovih

sejah in naj se tozadovne resolucije sklepajo ter odpošljajo na tajanstvo v Celje ali Maribor, ki jih bo potem oddalo Jugoslovanskemu klubu v Beograd.

Ako bomo odločno nastopili za obče koristno izrabo doslej zanemarjenih vojaških delovnih sil, se bo Beograd tuž udal in cela država bo imala dobiček in pridobil gleda na zunaj, na znotraj pa zadovoljila narod.

Potreba regulacije Drave.

Reka Drava napravlja na mnogih mestih ogromno škodo. Tok Drave grozi sedaj, da v občini Stojinci ni e Ptuja odnesne mnogo oralov gozdov in druge zemlje. Poslanec Žebot se je na prošnjo nekaterih občanov osebno obrnil na pristojno ministrstvo in izročil naslednjo pismeno vlogo v tej zadevi.

Reka Drava dela v občini Stojinci okraj Ptuj, ogromno škodo na kmetiških zemljiščih. Drava, e kakih 500 metrov nad borščkem mostom že pred 30 leti začela izpodkopavati okoli 70 oralov gozdov in to izpodkopavanje gre leto za leto naprej. Pod staro Avstrijo se je na prošnjo občine Stojinci napravila okoli 800 m dolga zgradba in je obvarovala posestnike pred nadaljnimi poškodbami. Pred kratkim pa se je zidana obrambna zgradba na gornjem koncu tako poškodovala, da voda zopet naprej izpodkopava gozde in polja. Leta 1921 se je jez nekoliko popravil, a premalo. Drava izpodkopava levi breg tako močno, da bo prav kmalu izginila celo obrambna zgradba. Ta zgradba predstavlja danes milijonske vrednosti. Glavni tok Drave se bo posebno ob času povodnji obrnil — kakor se že sedaj kaže — ostro v smeri proti levemu bregu in tako bo most črez Dravo pri Boršču ogrožen. In zopet bo Drava odnesla mnogo hektarjev gozdov in druge zemlje. Po mnjenju rečnega mojstra in inženjerjev bi bilo potrebno, začeti nujno z zgradbo novega obrambnega zidu ali jesa. Sedaj bi stroški take zgradbe bili primeroma mali. Rešiti se da s tako zgradbo 50—100 oralov zemlje in borščki most. Z ozirom na nujnost te zadeve se obračam do vladе z prošnjo, da blagovoli nemudoma dovoliti potreben kredit za zgradbo obrambnega jesa ob Dravi v občini Stojinci. Prosim pismenega odgovora. Beograd, 15. februarja 1922. — Franjo Žebot.

Ker Drava in druge naše Reke napravljajo pojedekem ogromne škode in ker so skoro vsa regulacijska dela cestili, priporočamo, da se pri zadete občine obrnejo z utemeljenimi vlogami do vlad, naj se takoj loti regulacijskih del.

Ce ima sedanja demokratsko-radijalno-muslimansko-samostojna vlada milijone za gledališča, za razsvetljivo sklad ministrov, in težke milijarde za vojaštvu, je pač seljak stokrat bolj opravičen, da zahteva zgradbo regulacijskih del ob naših rekah.

„Ne damo se več voditi za nos!“ je goidel drugi.

Ali se hoče kateri izmed vas z menoj poskusiti? — je kričal Silver, se sklonil z zgornjim telesom naprej, stegnil vrat in z izbuljenimi očmi divje gledal tovariše. „Povejte, česa želite! Srečolovci ste in veste, kako se taka zadeva poravnava! Vzemi svoj nož, kdor si upa, in pokazal mu bom, kakke barve je njegova kri, pri moji berigli, še preden mi bo plpa ugasnila!“

Nihče se ni genil, nihče ni zinil besedice.

„Tako torej! — je nadaljeval in vtaknil pipa spet v usta. „Nobeden si ne upa? — Sfrahopetnež! — Poslušajte torej, ako razumete angleški! — Jaz sem vaš kapitan. Izvolili ste me, ker sem najboljši izmed vas vseh. In ker nimale poguma, da bi se poskusili z menoj, pa boste ubogali! — Tega le lanta imam rad, uga, mi, boljši je, nego katerikoli izmed vas. In tisti se na oglasti, ki si mu upa kaj žalega storiti!“

„Dovolite, gospod kapitan!“ je odgoril eden izmed njih, dolg, suh človek kakih 35 let, zoprnega pogleda in rumenih oči. „Precej svobodni ste s svoimi pravicami! Moštvo je nezadovoljno, ne da se več imeti za noreca. Priznamo, da ste naš kapitan za zdaj — pa tudi mi imamo svoje pravice. In sklicu, od se na te svoje pravice vas prosim, dovolite, da se odstranim k posvetovanju!“

Izbrano je pozdravil Silverja ter odšel iz koče. In za njim so šli njegovi tovariši, eden za drugim, vsak je pozdravil Silverja, vsak je pridal oправitilo.

Sama sva ostala v koči. Hlastno je vzel pipa iz ust.

„Veljal!“ je vzkliknil Dolgi John. „To so odkrite bosede lo, pri moji berigli.“

„Spet so vti molčali.

Raven kakor sveča sem stal ob steni, sreč mi je bilo kakor kladivo, a ipanje mi rešitev se mi je vlašalo.

„Poslušajte, Jim!“ mi je tiho Šejgal.

„Vaše življenje visi na nitih in kar je še hujše, utegnejo vas mučiti! — Mene bodo odstavili. Pa vedite, jaz držim z vami, naj pride, kar hoče! Po prepi sem sodil drugače. Cisto sem že oburjal, — naj vse vzame vrag, sem mislil. Ko pa sem čul vas, sem spoznal, da ste pravi mož. Dejal sem si: Drži se Jima in Jim se bo držal tebe. Eden za drugega! Vi me rešite vešal — jaz pa vam rešim življenje!“

„Jasnilo se mi je.

„Mislite, da je vse izgubljeno?“ — sem vprašal.

„Vse! —! Ko sem pogledal po prisostnišču in videl, da ladje ni več živak sem, veste, — pa tisičkrat me je pričelo! — Tile ljudje, ki sedajo zbrusejo, ti so vam norci in strahopetneži! Rešil vas bom iz njihovih rok! — Amoak, Jim — vi rešite Silverja vrvi!“

„Nisem vedel, kaj naj odgovorim. Nemogoče se mi je zdelo, kar je zahteval — on, stari morski ropar, kolo vodja upornikov!“

„Storil bom, kar bom mogel! sem detalj.

„Veljal!“ je vzkliknil Dolgi John.

„To so odkrite bosede lo, pri moji berigli.“

„Spet imam upanje!“

„Sepal je k freski, ki je žarela v steni, in si je iznova načgal pipa.

„Jim“, je nadaljeval, „jaz imam glavo na pravem mestu! Sedaj sem na graščakovem strani Prepičan sem, da ste spravili ladjo kam na varno. Kaže se to naredili, na vrem, pa na varzem je. Hands in njegov tovariš sta na dnu morja. Nikoli nisem kaj posebenega pričakoval od teh dveh. Poslušajte! Jaz vem, kedaj je igra izgubljena, jaz pa tudi vem, kdo je brihten fant! Ej, midva bi mnogo dosegla!“

„Nalil si je žganja.

„Ali hočeš poskusiti, prijatelj?“ je vprašal.

„In ko sem odklonil, je dejal: „Dobro! Ga bom pa sam naredil požirek!“

„Požirek! Pokrepčati se moram, huda ura se bliža! — Mimogrede, zakač neki pa mi dal zdravnik tisti zemljevid?“

„Moj obraz je kazal tako nedolžno začudenje, da se mu je zdelo vsako vprašanje odveč.

„No dobro,